

Slimme meter moet nog wat slimmer worden

Het Ministerie van Economische Zaken en de energiesector treffen op het moment voorbereidingen om middels wetgeving de implementatie van slimme meters bij alle kleinverbruikers in Nederland te starten. Rond 2015 moet deze implementatie voltooid zijn. Dit gaat gepaard met een massieve investering van ca. Euro 1,5 tot 2 miljard.

Het zou dan handig zijn als deze slimme meter ook in staat is om verwachte ontwikkelingen in de energievoorziening van kleinverbruikers te ondersteunen.

De technische specificaties zijn inmiddels door het Nederlands Normalisatie Instituut (NEN) vastgelegd in NTA 8130. Nadere beschouwing van dit document leert dat deze specificatie niet geschikt is om kleinverbruikers die zelf energie opwekken, middels zonnepanelen, kleine windmolens of micro-/mini-wkk's, van adequate informatie te voorzien. Ook wordt leveranciers (van energie of installaties) onvoldoende mogelijkheden geboden om commerciële proposities voor eigen productie van kleinverbruikers te ontwikkelen en krijgt een subsidiërende overheid onvoldoende mogelijkheden voor gerichte stimulering van decentrale opwek.

Wat is het probleem?

De slimme meter registreert immers zowel levering vanuit het net als teruglevering aan het net.

Probleem opgelost zou je zeggen. Helaas, het is iets ingewikkelder.

De gemeten levering of teruglevering is namelijk het saldo van de in een kwartier optredende energiestromen. Zonder eigen productie is dit simpelweg de stroom die uit het net wordt afgenomen.

Met eigen productie is dit echter het verschil tussen eigen productie en eigen verbruik. Is het eigen verbruik in dat kwartier groter dan de eigen productie dan registreert de meter "levering"; in het omgekeerde geval registreert de meter "teruglevering", maar deze levering of teruglevering geeft voor dat kwartier dan noch het actuele (bruto) verbruik, noch de actuele productie weer.

Kleinverbruikers met een eigen opwekinstallatie, waarvan toch verwacht mag worden dat zij in de werking en opbrengsten van hun systeem geïnteresseerd zijn, zullen dus naast de slimme meter die thans voorzien wordt nog een extra meting van hun actuele productie nodig hebben om alle factoren te kunnen bepalen volgens de formule $Levering + Eigen Productie = Verbruik + Teruglevering$.

Dit is voor het eigen inzicht van de kleinverbruiker nog wel te realiseren, al vraagt het de nodige spreadsheet-zelfwerkzaamheid om de informatie die via de slimme meter binnenkomt te combineren met eigen registraties vanuit de meter van de opwekinstallatie, naast de aanschaf van een dergelijke meter die niet altijd standaard meegeleverd zal worden.

Moeilijker wordt het als deze informatie nodig is voor commerciële of subsidiedoelinden. De extra productiemeter is in de regel namelijk niet "comptabel" (officieel geijkt, fraudebestendig ed.), terwijl evenmin voorzieningen zijn getroffen om de gemeten productiewaarden van deze meters in de afrekeningsystemen van energiebedrijven en subsidieverstrekking te krijgen.

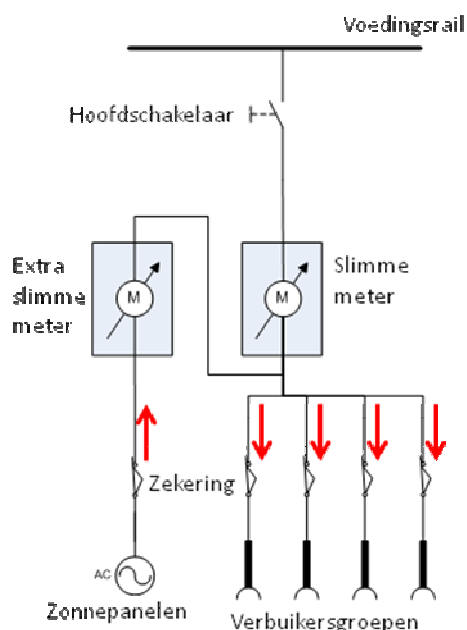
Deze beschikken, ook met de slimme meter, namelijk enkel over saldowaarden. Hoewel de meter netto levering of teruglevering registreert (per kwartier) worden deze waarden bij de jaarafrekening ook weer gesaldeerd, zodat op een aansluiting (= 1 EAN), uiteindelijk één af te rekenen kWh-waarde overblijft (positief of negatief, eventueel gesplitst in tijdsperiodes zoals "hoog" of "laag"). Voor vele doelinden ongetwijfeld toereikend, maar tamelijk rudimentair als het gaat om het administratief en commercieel faciliteren van decentrale elektriciteitsopwek.

In de huidige SDE regeling zoals deze per 1-4-2008 geldt voor bijvoorbeeld zonnepanelen is het noodzakelijk om een extra comptabele productiemeter te laten aanbrengen door de netbeheerder die dan ook regelmatig uitgelezen wordt door deze netbeheerder. Deze uitlezing vindt plaats naast de uitlezing van de slimme meter die vanuit de wetgeving vanaf 2009 geïnstalleerd moet gaan worden, en levert een extra administratieve keten op. Daarnaast moet er voor de installatie van deze extra

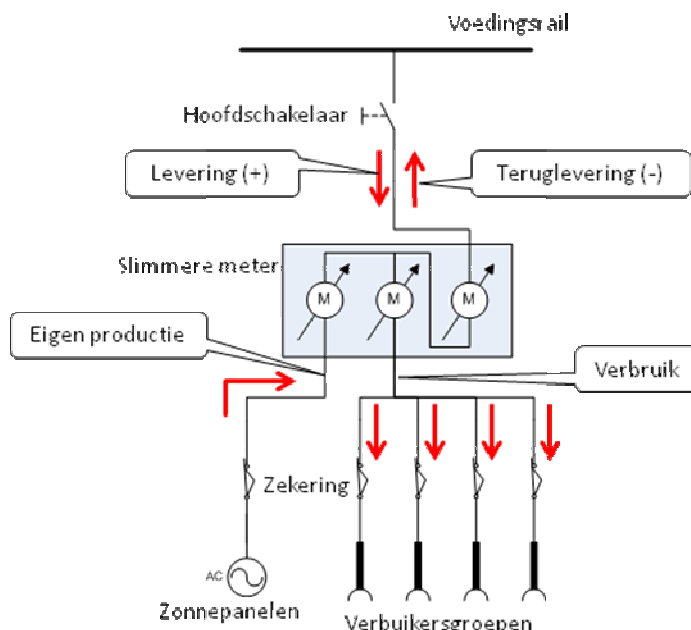
meter plus de uitlezing betaald worden: circa Euro 90 voor installatie en Euro 25 per jaar voor de uitlezing (door DTe vastgesteld metertarief 2008). Verwerking van de productiemeterdata om voor subsidie in aanmerking te komen levert ook nog kosten op: Euro 30 voor aanmelding bij CertiQ en een abonnement van Euro 30 per jaar. Volgens de Senter Novem site levert een 600 Wpiek zonnepaneel systeem jaarlijks Euro 168 aan subsidie op, echter hier moet dan jaarlijks Euro 30+25 aan administratieve kosten af. Van de subsidie gaat dus al 33% op aan door de overheid opgelegde administratieve lasten. De subsidie in het eerste jaar verdampt al helemaal: installatie van de extra meter Euro 90, CertiQ aanmelding Euro 30, plus eerste jaar admin lasten Euro 55, maakt tezamen Euro 175.

Kan dit nu niet eenvoudiger en daarmee tegen lagere kosten? Jazeker: de meter kan nog slimmer gemaakt worden zodat 1 slimme meter apart eigen productie, levering en verbruik kan meten. Hiervoor moet dan wel de hardware van de (overigens nog en masse te produceren) slimme meter aangepast worden, hetgeen overigens een relatief eenvoudige technische aanpassing is. Onderstaande figuur geeft aan hoe dit er dan uit gaat zien. Een extra meter is niet meer nodig en bespaart aanzienlijk voor zowel de consument (die hoeft geen extra meter aan te schaffen en hiervoor een metertarief te betalen) als voor de netbeheerder (die hoeft de extra meter niet te plaatsen en te beheren). Uiteindelijke saldering (voorzover gewenst) kan eenvoudig plaatsvinden in de systemen van de leverancier en niet meer in de meter zelf. De NTA laat hier overigens ruimte voor en hoeft minimaal aangepast te worden, evenals het nu voorgestelde berichtenverkeer.

Situatie voorgesteld in SDE regeling

Situatie met 1 nog slimmere meter

Als we decentrale opwek op termijn als een serieuze en massaal toe te passen optie zien in het kader van de transitie naar een duurzame energiehuishouding verdient het aanbeveling om in de technische specificaties van de slimme meter en ondersteunende systemen hier nu alvast rekening mee te houden.

De meter moet dan in staat zijn de binnenkomende elektriciteit vanuit decentrale opwek apart te meten en te registreren, voordat deze opgaat in het verbruik, dan wel het net. Hiervoor zijn minimaal

drie afzonderlijke registers wenselijk zodat b.v. zon-, wind- en wkk-productie apart meetbaar zijn. Met een aparte comptabele registratie van levering/teruglevering, verbruik én eigen productie zijn vervolgens alle sommen te maken. Aparte registers voor "hoog" en "laag" in de meter zijn daarbij overigens overbodig. Deze verfijning kan immers in de achterliggende systemen worden aangebracht waar standen met tijdstempel verzameld worden. Voorwaarde is dan wel dat deze waarden in de achterliggende systemen in aparte registers getotaliseerd worden om zo apart dan wel gecombineerd (afhankelijk van contract of wettelijke regelingen) de basis te vormen voor de jaarafrekening. Het is een gemiste kans van Euro 2 miljard als de slimme meter met de huidige specificaties ingevoerd zou worden!